

Stopreactie: redenen van niet bereik

E. Klooster, G. Jan Slump, O. Nauta, A. Bürmann

Amsterdam, DSP-groep, 2002

Bestellingen: DSP-groep, tel. 020 625 75 37, e-mail: dsp@dsp-groep.nl

Kenmerk: **EWB 01.045**

samenvatting

De Stopreactie is een pedagogische en preventieve handreiking aan ouders van twaalfminners die met de politie in aanraking komen omdat zij een Haltwaardig delict hebben begaan. Nadat met de Stopreactie gedurende een jaar is geëxperimenteerd (zie onder meer het onderzoek 'Stopreactie, bereik, ervaringen en effecten', Ministerie van Justitie, DPJS, 2000) is per 1 augustus met een aantal bijstellingen de Stopreactie landelijk ingevoerd.

Het in 2002 uitgevoerde onderzoek richt zich vooral op de voorfase (aanbieden, toeleiden en doorverwijzen door de politie) van de Stopreactie.

Uit het onderzoek blijkt dat in de zes in het onderzoek betrokken politiedistricten volgens de officiële politieregistraties een beperkt aantal 12-minners met de politie in aanraking komt. Van de Stopwaardige zaken rondt uiteindelijk ongeveer eenderde deel de Stopreactie volledig af. Dat betekent dat tweederde van de doelgroep geen aanbod krijgt, bij de politie niet ingaat op het aanbod of later na instemming bij de politie alsnog afhaakt.

Uit de registraties blijkt dat de politie in bijna 42% van alle geregistreerde Stopwaardige zaken geen aanbod voor een Stopreactie doet. De invloed van ouders die weigeren op het aanbod in te gaan is verhoudingsgewijs van geringere betekenis. Ongeveer 12% (9% bij de politie en nog eens 3% bij de intake bij het Haltbureau) van de totale doelgroep komt om deze reden niet toe aan een Stopreactie. De fase van doorverwijzing van politie naar Haltbureau en intake is goed voor 12% niet bereik van de totale doelgroep.

Ervan uitgaande dat de selectie van politiedistricten representatief genoeg is voor een landelijke extrapolatie is op basis van de gevonden cijfers een schatting gemaakt van het aantal twaalfminners dat jaarlijks officieel door de politie wordt geregistreerd. Dat zijn naar schatting 4500 12-minners tussen de 5 en de 12 jaar. In 1996 is door het WODC een landelijke schatting gemaakt van het percentage 8- tot en met 11-jarigen dat jaarlijks officieel door de politie wordt geregistreerd. Het WODC-onderzoek kwam tot een schatting van 0,5%; dit onderzoek komt voor dezelfde leeftijdsgroep in 2001 tot een ongeveer vergelijkbare schatting van 0,52%.

Het werkproces bij de politie rond de Stopreactie is van invloed op het aantal met succes verwezen zaken. Indien het doorverwijzingsproces wordt uitbesteed, worden de meeste aanbiedingen voor een Stopreactie gedaan maar ligt daarentegen het aantal ouders dat niet op de Stopreactie ingaat hoger. Centrale monitoring van het doorverwijzingsproces is niet van invloed op de getalsmatige verhouding tussen ouders die wel en ouders die niet instemmen met een Stopreactie. Wel lijkt in dat geval het aantal geregistreerde zaken hoger te liggen.

Niet bereik: redenen om geen aanbod te doen

De belangrijkste redenen om geen aanbod te doen zijn:

- Gebrek aan bekendheid met de Stopreactie en gering draagvlak bij de politie.
- De inschatting of het feit Stopwaardig is.
- De door verbalisanten ingeschatte reactie van de ouders.
- De mate van stedelijkheid (stad of buitengebieden): met name verbalisanten in buitendistricten lijken geneigd om een oplossing binnen het gezin of de gemeenschap te kiezen.

Niet bereik: redenen van ouders om niet op het aanbod in te gaan

Als belangrijkste redenen om op het aanbod in te gaan komt uit het onderzoek naar voren dat ouders de Stopreactie als middel zien om het kind te laten merken dat er grenzen overschreden zijn. Ook blijkt instemming met het aanbod afhankelijk van de inschatting van de ernst van het feit door de ouders.

Hieronder worden de belangrijkste redenen genoemd om niet in te gaan op het aanbod Stopreactie door de ouders.

- De beoordeling door ouders van het feit als 'baldadigheid': de Stopreactie staat niet in verhouding tot het gepleegde feit.
- Ouders willen zelf straffen of vinden dat het kind al genoeg is gestraft door aanhouding door de politie.
- Ouders willen geen bemoeienis van derden.
- Ouders ontkennen schuld of rol van het kind.
- De tijd tussen delict en Stopreactie duurt te lang.

In de aanbevelingen wordt onder meer gewezen op het belang van zorgvuldige (systematisch, volledig en betrouwbaar) registratie en casuïstiek overleg om de doelgroep beter in beeld te krijgen en het bestaande verschil tussen perceptie en feiten ten aanzien van 12-minners te verminderen.